

**R.K. PAROCHIE**  
**H. Jacobus de Meerdere**  
**Noordwest Friesland**

**QUO VADIS GEBOUWENBELEID**

**DOSSIER**  
**LOCATIEBIJEEENKOMSTEN**

---

<b>Betreft:</b>	<b>Harlingen</b>
<b>Bijeenkomst:</b>	<b>1<sup>ste</sup></b>
<b>Datum:</b>	<b>28 maart 2023</b>
<b>Aanwezig:</b>	<b>gehele bestuur + beide pastores</b> <b>Architecten Gerard Brouwer ( Kijlstra Brouwer) en Gerke Boekema</b> <b>76 parochianen</b>

---

**Presentaties**

Pastoor Marco opent met welkom en gebed.

Vice-voorzitter Clemens van de Zwet dankt vervolgens Agnes van der Zee, voorzitter van locatieraad Harlingen voor de uitnodiging.

Hij stelt de rest van het bestuur aan de aanwezigen voor en tevens beide architecten en begint zijn presentatie met de centrale vraag uit de Parochie-monitor: HOE WILLEN WE IN DE KOMENDE 10 JAAR KERK ZIJN? En hoopt bouwstenen in de komende antwoorden te vinden.

De vice-voorzitter nodigt uit met elkaar te denken in oplossingen

Het Bisdom heeft het bestuur opgedragen:

- Niet meer uit te geven dan er binnenkomt (sluitende begroting)
- Zorg te hebben voor personele bezetting en de gebouwen

en toont meteen de (harde) cijfers:

<b>INKOMSTEN:</b>		<b>UITGAVEN</b>	
Kerkbalans	115.000,-	Personele krachten	175.791,-
Landerijen	77.000,-	Gebouwen	185.000,-
Collecten	12.000,-	Overige	80.950,-
Huren	31.700,-		
Overig	<u>55.750</u>		
	291.450,-		<u>441.741,-</u>

Zo ontstaat er bij onveranderd beleid jaarlijks een tekort van ca. € 150.000,- (maandelijks € 12.500,-)

Het parochiebestuur heeft bij haar aantreden 2 nieuwe commissies geïnstalleerd:

Commissie Financiën en Kerkbalans ( F-KB)

Commissie Bezit en Beheer ( B&B)

O.a. middels deze commissies hoopt het bestuur bovenstaande cijfers, die nopen tot ingrijpen, te kunnen beïnvloeden.

De vice-voorzitter geeft vervolgens het woord aan de architecten.

Gerard Brouwer gaat in op de antwoorden op de onderzoeksvragen die vanuit het Bisdom zijn geformuleerd en uitgewerkt door het BDM, de Monumentenwacht en de Commissie Bezit en Beheer onder haar bevoegd voorzitter Gerke Boekema.

Via uitgebreide scoringsmethodiek ( o.a. *beknopte historie samenstellende locaties, monumentale waarden van de kerken en inventaris, onderhoudstoestanden van de kerken, fysieke gegevens van de*

*locaties, vitaliteit en tot slot m.b.t. financiën de exploitatie van de 5 locaties)* terug te vinden in het uitgebreide rapport QUO VADIS van Gerke Boekema, komen beide architecten Brouwer en Boekema tot de uitkomst dat de kerken in Harlingen en Dronrijp redelijke scores op onderhoud en die van Franeker, St. Anna en Terschelling daarentegen matig.

Clemens van der Zwet vat bovenstaand samen en merkt op dat er niet aan te ontkomen valt dat er ingrijpende maatregelen genomen dienen te worden maar dat er tevens veel vragen, gevoelens, onrustreacties, opmerkingen, aandachtspunten en ideeën leven.

Hier is na een pauze alle ruimte voor.

## VRAGEN, VOORSTELLEN, ZORGEN, EN IDEEËN IN LOCATIE HARLINGEN

### Eerst plenair: vragen uit de zaal.

1. Wat brengt de pacht van landerijen jaarlijks op? Zien we niet terug op jaaroverzichten.  
**Van de 20 parochies zijn er slechts 3 welke land bezitten. De pachten zijn geïndexeerd. Momenteel brengen ze € 77.000,-- op. Wordt steeds gepubliceerd.**
2. Waar zitten de tekorten?  
**Als we 5 kerken open houden, is er elk jaar € 150.000 nodig. Tekorten zitten in onderhoud en personele lasten.**
3. Wat levert afstoten/verkoop van een kerk op.?  
**Hangt sterk van de herbestemmingen af. Verkoop is marktgericht. De Stichting Âlde Fryske Tsjerken wil wel een kerk ( om niet) overnemen maar stelt voorw.:**
  - **Onderhoudstoestand moet goed zijn**
  - **Het moet een Rijksmonument zijn**
  - **Stichting verwacht medebrengen van een “bruidsschat” van ca 3 – 3,5 ton.**
4. Hoe kun je de gang naar de Kerk weer in beweging krijgen? *‘Ik wil niet dat we het ravijn in gaan!’*  
**Gerard Brouwer: het blijkt elders dat behoud van dezelfde locatie het beste werkt. Wilhelminaord: de kerk is verkocht, men huurt en blijft in dezelfde kerk. Maar ook een andere locatie in het zelfde dorp/stad werkt positief. Dit is overigens ook het uitgangspunt in de aanbevelingen van de Commissie Bezit & Beheer.**
5. Hoeveel kerken moet je platgooien om quitte te spelen?  
**Brouwer: 2 kerken en misschien 3.**
6. Terschelling: kan verkoop van de kerk niet zoveel opleveren dat hiermee de rest uit de brand is?  
**Brouwer: heeft ook weer te maken met de herbestemming. Leidend is dat er geld gegenereerd wordt. Ook investeren in bv de pastorie van Dronrijp. Maak het gebouw geïsoleerd en duurzaam en je verdient het in een aantal jaren weer terug.**
7. Hoe zit het met de kerkbalans?  
**De H. Jacobusparochie telt 4.587 leden, verdeeld over 3287 adressen. Maar nog geen kwart van deze adressen doet mee aan de Kerkbalans. Waarom geen verplichte Kerkbalans? Dit is geen traditie in onze kerk i.t.t. sommige protestantse kerken. Vergrijzing wordt genoemd maar ook hoopvol de vitale jongerengroep van de locatie Harlingen**  
**N.B.: tot nu toe zijn er toezeggingen voor 2023 van nog geen € 100.000,-- Ervaring leert evenwel dat veel parochianen buiten toezegging later in het jaar betalen.**
8. Het onderhoudscijfer van locatie St. Anna blijkt erg hoog.  
**Maar hier is in de afgelopen 10 jaar ook weinig aan onderhoud gedaan. De onderhoudscijfers blijven zorgelijk. In 10 jaar dienen we ( bij onveranderd beleid) 1,2 miljoen te besteden aan onderhoud.**
9. Hoe vast is de Rijkssubsidie voor Onderhoud?  
**Brouwer: onderhoud wordt met de overheid afgesproken in cycli van steeds 6 jaar.**

**De verwachting is dat dit nog jaren zo doorgaat.**

10. Hoe is het met de kerk gesteld?

**Clemens van der Zwet laat een donker plaatje zien van Harlingen bij nacht met de Michaëlkerk fier aan de Zuiderhaven. Echter de kerk wordt weinig gebruikt. Er bezoeken rond de 60-80 parochianen de vieringen in het weekend. Door de week nauwelijks. Wel komen er geregeld toeristen binnen. Het ONDERHOUD is duur, de ENERGIE-kosten zijn hoog ( een viering kost momenteel ca. € 400-600 A. Engwerda). Er is een zorgelijke, bijna afgekeurde ELECTRISCHE installatie, waarbij de eisen steeds hoger worden. Verhuur van de kerk is aan diocesane regels gebonden en deze bieden weinig ruimte.**

**Gelukkig ondersteunt de Stichting Restauratiefonds voor de komende jaren het gestage herstel van de gehele bekabeling en bedrading en restauratie daaromheen.**

## **Groepsgewijs van gedachten wisselen: vragen, voorstellen en ideeën.**

### **Luisteren naar elkaar.**

### **Door woordvoerder naar voren gebracht.**

- Tafel 1. *Antoinette* Vrouwen liefst ook in het ambt – celibaat niet verplicht stellen - vloerverwarming – meer inbreng van de Caritas – aan zijkant de banken eruit, meer mogelijkheden – ( de kerk van 1880 is door Tepe gebouwd voor 750 mensen !)  
Juliuszaal uitbaten, tarieven publiek maken- om je heen vragen: waarom doe je niet mee aan Kerkbalans?
- Tafel 2. Out of the box denkend: waarom Harlingen niet dicht en Franeker centraal.  
Onderhoud Franeker aanzienlijk goedkoper.
- Tafel 3. *Eke* 1. Verzekeringen zijn hoog. Veel te bezuinigen. Na brand hoeft zo'n kerk toch niet in de oude staat opgebouwd te worden? Hele bedrag valt niet te verzekeren.  
*Jos* 2. Samenwerken met andere kerken in Harlingen ( om en om); bespaart.  
3. Zorg voor pastorale kant: intensiveren en aantrekkelijke maken zuigt mensen aan.  
4. Mooie glaswand in de kerk aanbrengen; energiezuiniger en geeft mogelijkheid ( na openstellen en verwijderen van voorportaal) tot een prachtige inblik vanaf de Zuiderhaven.
- Tafel 4. Parochiezaal versterken: meer recepties, vergaderingen, bijeenkomsten, vermarkten, Ook de kerk verhuren: toneelvoorstellingen, grote muziekkuitvoeringen. Hierbij ook de keuken opwaarderen; catering mogelijk maken, marketing plegen, meer naar buiten treden, bezielend stukjes schrijven in Onderweg maar ook in de Harlinger couranten.
- Tafel 5. Moeilijke vragen veroorzaken vaak ook moeilijke antwoorden: (*Henk*)  
1. Is er wat te doen aan isolatie in de kerk: bij harde wind waait het ook binnen  
2. Andere energievormen  
3. Betere exploitatie van de Juliuszaal; meer culturele acties  
4. Samenhang School – Kerk verbeteren; meer samenwerking met de school; dat mogelijk de school ook gebruik kan maken van de kerk / Juliuszaal  
5. Meer samen de schouders er onder zetten
- Tafel 6. *Marlies* We missen de verloren generatie van 30 – 55/60 jaar. Mensen zoeken wel zingeving: hoe kunnen we hiermee meer verbinding krijgen? Mogelijk meditatie-avonden houden; er zijn activiteiten genoeg te bedenken.  
“BLIJHEID VAN GELOOF MEEGEVEN AAN MENSEN DIE WE NIET MEER ZIEN....”

Tafel 7. Al eerder uit de kascommissie geadviseerd: we hebben een prachtig orgel; niemand komt luisteren. Moet mogelijk zijn dat middels een QR-code toeristen betalen en een tijdje naar orgelspel kunnen luisteren. Mogelijk wil Gerrit vaker komen spelen.  
*Gert*

Tafel 8 Pleit voor meer commercieel geld innen; de kerk even als een bedrijf zien. Niet bang zijn om entree te heffen. Bv bij Urker Mannekoor ( was hier in 2007) of de Mattheüspassion.  
*Oege*  
*Frans*  
Vergunningen zijn niet meer nodig; iedereen kan zo in de horeca beginnen.  
Boven de 70 zien we veel mensen actief. Tussen de 50 en 70 zien we ze bijna niet meer. Sterk werk van maken om de kerk meer te verhuren.

Vice-voorzitter Clemens kan een levendige avond afsluiten. Hij complimenteert de aanwezigen dat ze als locatie niet achterover zijn gaan leunen, nu hun kerk niet op de nominatie staat om gesloten te worden. Hij heeft de betrokkenheid van de zaal, van de locatie ervaren. Hiervoor dankt hij de hele zaal.

Hoe verder?

Een verslag van deze avond is te lezen op de Website van de parochie. Ook speciaal voor parochianen die hier vanavond niet aan konden meedoen.

De bedoeling is dat hierna nog een afrondende avond komt waarbij geopperde ideeën mogelijk een nadere invulling kunnen krijgen.